

„Edinost“

iz nje enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 4. uri zvečer.

Naročnina znaša:

za celo leto 24 kron
za pol leta 12 „
za četrt leta 6 „
za en mesec 2 kroni

Naročnino je plačevati naprej. Na posredstvo brez priložene naročnine se uprava ne odira.

Pa tobakarnah v Trstu se prodajajo posamezne številke po 6 stotink (3 nvd.); vren Trsta pa po 8 stotink (4 nvd.).

Telefon št. 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglasi

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom Poslana, osmrtnice in javne zahvale domači oglašit. itd. se računajo po pogodbi

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravnništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravištvu, in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3. II. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinost“

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Italija pa Rusija.

V.

Crispi, ki je vso svojo politiko sezidal na megalomaniji, je nekako izrekel misel, da stalno oboroževanje naposled razruši Evropo na korist Ameriki, in da bi bil on pripravljen, okoristiti se spredlogom k temu, da bi se prekratili novi stroški za armado in mornarico, no, žal, njegova dolžnost je bila držati Italijo v položaju, da se bo mogla braniti v slučaju naskoka, a napada se je bilo bati se strani Francije, katera bi bila torej morala dati izgled razoroženja.

Kdor pozna kovarni (zvižajni) značaj italijanske politike in še bolj lisičji značaj samega Crispija, ta ume vso laž podobnih zagotovljenj, in celo v takem momentu, ko se je prasanje o obnovljenju trozveze — tega glavnega iztočnika (vira) nevarnosti in neredov v Evropi v poslednjih dveh desetletjih — presojeval v tajni kabinetov, ne čakaje celo niti obroka dovršenja pogajanj.

Da ovržemo presojevanje Crispijevo, je najbolje pogledati na proračun Italije. Odkar je Italija pristopila v zvezo Nemčije in Avstrije ter s to zvezo vstvarila trozvezo, je v 10 letih te trozveze Italija povečala izdatke za 555 milijonov lir ali za 47 odstotkov; no, skupni izdatki se niso povečali; nasprotno, vsi izdatki, razen vojni, so se relativno zmanjšali, in celo absolutno so se povečali le za 65 milijonov lir. Vojni izdatki so znašali pred trozvezo petino budžeta, leta 1889 pa že tretjino. Med tem so v Franciji, z nje ogromnimi stroški za vojsko, torej za armado in za mornarico, pobirali le 24 odstotkov skupnega budžeta stroškov. In ti nerazumni stroški v Italiji za vojsko so narasli v isti dobi, ko je uboštvo v vseh delih Italije prevladalo do krajnosti, in ko Rusija odločno čisto nič ni grozila Italiji in ni jej nasprotovala niti v ekonomskem pogledu.

Kaka je v Italiji dalje? Pomorski razbojniki niso še izginili; v isti Italiji se kažejo danes pirati na borzi in niso čisto nič boljši od starih grabežnikov. Nezadovoljnih ljudi je na desetero milijonov. Ali pa morda niso nezadovoljni delavci v rudnikih Sicilije, ribiči in lovci koralov, emigranti, ki prodajajo svoje žulje v Ameriki, naposled malodane vsi kmetje, ki živijo povsod v uboštvo, ko vse leto ne vidijo mesa, razen slučajno, kedar jim je obolela živina? In tu pa tam nepoznanje in tisolet!

PODLISTEK

Zalagarjev Johan.

Izvirna slika.

Spisal Dreje s Krasa.

Pa burke, burke, kako ti je uganjal in pravilne pravil; mlado in staro se ti je pravceto smejalo, kakor bi bilo najeto za to. Johanu pa je to dobro delo, in ponosen je bil na to, kar se je dalo sklepati iz njegovih besedij, ki jih je rabil čisto:

Vi se smejate,
Ker nič ne znate;
Ko bi kaj znali,
Bi se ne smejali.

In ako si ga vprašal: »Stric Johan! kdo Vam je pa povedal vse to?« odgovoril ti je:

E, vidiš, dragee moj, to ni kar tako lahko:

... I kaj češ nam,
Ki smo rojeni tako uro in dan.
Na velik petek o polnoči,
Ko se veliko čudega zgodi.

Nekedaj se je Zalagarjevemu Johanu bolje godilo, nego danes. Porojen pod nizko,

Pri takih nagledih in na taki moralni stopinji pač ni pričakovati, da bi Italija za Rusijo pri korenini spremenila svojo politiko, čeravno je Italija, glede na Rusijo, dolžna biti samo hvaležna. Rusija je pozabila, da jo je Italija razžalila v Krimski vojni, ožče mnenje v Rusiji je z najivnim oduševljenjem pozdravilo oslobojenje Italije, in Rusija je l. 1859. zabranila — Prusiji, da bile ta pomagala Avstriji proti Italiji. S tem je Rusija olajšala delo Napoleonu III. za ustvarjenje zjedinjene Italije. Načelna zastopnica legitimnega princepa, je Rusija prav kmalu, in zlasti 1862. leta priznala novo kraljestvo in že l. 1863 z njim sklenila trgovinski dogovor. S tem je Rusija sama porušila svoje principe in uničila celotno zvezo z napolitanskimi Burboni, kateri niso Rusiji storili nič slabega, pač pa le dobro. Saj je znano, da za časa krimske vojne v vsej Evropi se je držal nevtralnosti samo napolitanski kralj. Kar je najvažnejše — Rusija je dovolila porušiti sistem evropskega ravnesja; kajti razume se, da, če je bilo Rusiji težavno, izhajati dotlej s štirimi velikimi državami, jej je bilo še težavnejše soglašati še s peto. Ruska diplomacija in tudi francoska niste bili pomislili, da zjedinjena Italija naglo in neizbežno povleče za seboj zjedinjeno Nemčijo, to je, da ustvari ob ruskih mejah silno vojaško monarhijo v zameno za dotedanja slabo nemško zvezo, katere polovica členov se je umikala pred Rusijo.

(Zvršetak tega članka prihodnjič.)

Slavnost razviti zastave pevskega društva „Kolo“ dne 21. julija 1901.

(Dalje.)

Banket.

Mej tem se je vreme odločno obrnilo na bolje. V naše največje zadoščenje seveda. Kako ne, ko smo bili skoro gotovi, da bomo mogli, neovirani od vremena, slaviti svoj toli željno pričakovani narodni praznik!

Gostje so se zopet razkropili po mestu, spremljani od domačinov, ki so kar tekmovali, kako bi šli gostom na roko. Najpriprostejši človek ni vedel, kaj bi in kako bi, da bi tudi on storil svojo.

Banket se je vršil na malem a prijaznem vrtu restavracije »Corsia Stadions«. Začetek banketa je bil določen na 1. uro popoldne. Primerno prostoru na vrtu je bil

slamnato streho, služil si je od mladih neg — koj ko se je spoznal v hlačah, — v Trstu svoj vsakdanji kruh. Pa priden je bil in pobožen, kar je redka stvar pri takej mladini v velikih mestih, in Bog mu je delil svoj blagoslov. Postal je vojak in v Italiji se je bojeval krepko za domovino. Po prestani vojaščini je nadaljeval svojo obrt in in si s časom na lastno dlan nastavljal prodajalnice s sirom in z drugimi malimi potrebščinami; oženil se je z dobro, petično nevesto nekje v L..., ki mu je čez leto in dan povila malo hčerko. Bil je srečen in zadovoljen.

Ali sreča je opoteča, ima polzek rep, in ne udrži je vsaki, komur se je ponudila. — Bog je hotel Johana izkušati, kakor nekada pobožnega Joba.

Umrla mu je žena, umrl mu za njo otrok; a tega ni bilo še dovolj. Kedar je prišla nesreča, ne prihaja sama, marveč privaja s seboj še več drugih hudobnih duhov, da tem prej uniči zaželjeno žrtev. Šlo je torej dalje.

Tatje so mu udrli v štacuno, okrali ga do dobra, in o tatovih ni bilo sledi. To je

banket določen za 120 kuvertov. Ker pa se je zgledalo že toliko število odličnjakov in zastopnikov drugih društev, so se morali »Kolaši« in mnogi drugi domačini umakniti v notranje zaprte prostore.

Prvi se je dvignil predsednik »Kola«, g. Miloš Kamušič, da nastopno pozdravi udeležnike na banketu:

Mili bratje in sestre! Čast mi je, da vas pozdravim v imenu Kolašev. Prišli ste od mnogih stranij naše mile domovine, da se združite z nami, da skupno praznujemo znamenit narodni praznik — razviti naše društvene zastave. Bodite mi vsi najiskrenejše pozdravljeni!

Tukaj v Trstu smo z velikim veseljem pričakovali vaš prihod, ali mučilo nas je zelo tudi tesnosrčje, ker vam ne moremo ponuditi onega razkošja, kakor bi radi, ne moremo izkazati onega gostoljubja, kakor je v Slovanih običajno. Tem pristrčnejši pa so naši občutki do vas in tem iskreneje vas vseh bratski pozdravljamo.

Čast mi je predstaviti vam pred vsem kumico naše zastave, gospo Josipino Kranjčevu (Burno pozdravljena), ki je bila tako dobra, da je prevzela kumovanje. Mi ne smemo nikoli pogrešati ženstva na veselicah naših in na narodnem delu, ker ono je vzgojatelj našega naroda, ono povzdiga vse naše delovanje na vzvišenejši stališče! Radi tega napijam vsemu narodnemu žensstvu, posebno pa kumici naše zastave, gospe Kranjčevi!

Udeležniki so priredili ovacijo gospe kumici, a Kolašice so poklonile predsedniku krasen šopek cvetlie, na čemer se je isti zahvalil:

Rad sprejemam to krasno darilo, tem rajše, ker prihaja isto iz ženske roke. V Trstu dosegli smo na narodnem polju jako važnih uspehov, a za te vspehe zahvaliti se moramo dejstvu, da delujemo tukaj za blaginjo naroda složno možki in ženske; zato napijam vrlim Kolašicam, ki so širiteljice narodne misli med ženskimi sloji.

G. dr. Henrik Tuma napija kakor zastopnik »Glasbenega in pevskega društva« v Gorici. Napija iz srea tem bolj, ker Goričani in Tržačani živimo ob istih okolnostih, ker imamo proti sebi isto pleme, močno po stoletni zgodovini svoji, po svojem bogatstvu, po svoji veliki in mogočni literaturi. Vse je proti nam, vse je združeno proti našemu rodu, ki pa vendar vstaja..... (Frenetično odobravanje.)

Ta utis, da rod naš v Trstu vstaja, smo dobili — je nadaljeval govornik — danes,

bil hud udarec; v enem letu je bil ob ženo, otroka in večino premoženja.

Žalost, neutешna žalost se ga je polotila; brez uma, kakor stekel pes, je taval okolo; po noči se mu je jelo blesti, govoril je čudne reči, v snu je otepaj z rokama, kakor bi hotel koga objeti. Včasih se je stresel in zaihtel zadušeno.

To duševno razburjenje je tudi na telesu puščalo svoje slabe sledi. Lice, popred rudeče, je sedaj bledelo, oči so se mu divje svetile, kakor mački v temi.

Dekla, Marina, stara, na pol slepa devica, je uvidela to izpremembo na gospodarju in rada bi ga bila opozorila, in skromno, kakor bi se dalo, svetovala mu, naj pokliče zdravnika k sebi. Večkrat je poslušal njen svet, ali danes je imela stara Marina bore malo upanja, in še to postajalo je jaloveje od ure do ure.

»Pusti me pri miru! Kaj tebi za-me — utegnil bi zarežati nad njo, mislila si je, — »raje glej, da pobrskaš po kuhinji z metlo«.

Te besede so se jej zdele tako gotove, kakor bi jih bila že slišala in zategadelj je vso stvar prepustila usodi.

čim smo dospeli v Trst. Na sprejemu smo dobili utis, da Trst ni več italijansko mesto, da se marveč danes tu smejo razlegati tudi naši živio-klici. Uverili smo se, da ste čvrsti in da se tržaški Slovenci tudi brahjalne sile več ne boje. Naš narod ni več zapuščen. Nimamo sicer zgodovine, izpolnjene po sjajni prošlosti, ali imamo vendar zgodovino, še kratko sicer, ali krepko, ki smo si jo ustvarili sami! Imamo svojo zgodovino! (Viharno ploskanje.)

Pod utisom, ki smo ga prejeli danes na vsprejemu, in z željo, da bi si naši ljudje sami dalje ustvarjali bodočnost, pozdravljam društvo »Kolo« v prvi vrsti, pozdravljam to društvo, ki predstavlja moč, ki prodira in ki pridobiva simpatije. Patje je moč, je vlesila v kulturnem življenju vsacega naroda. Napijam torej vrlim tržaškim bojovnikom na kulturnem polju. — (Ploskanje in živio-klici.)

G. M. Kamušič: Pevska društva so važen činitelj v razvoju našega naroda in osobito na tržaškem ozemlju. Tudi društvu »Kolo« odkazana je važna uloga v narodnem življenju našega mesta, ali ono je samo en del; drugi in istotako važni del tvori pa naše bratsko »Slovensko pevsko društvo v Trstu« (Ploskanje.), ki še bolj nastopa in povzdiguje svoj glas v našo krasno narodno pesem, ki odmeva od vasi do vasi in od Trsta na okolice. Skupno in složno delovanje je cilj naših stremeljenj. In že sedaj vidimo, kako sta kmet, delavec in gospod združena v narodnih pevskih društvih, katera so se tako razmnožila in okrepila, da lahko rečemo: ves Trst in vsa okolica sta okopljena s nerazrušljivimi narodnimi trdnjavami — našimi pevskimi društvi. Zato napijam vsem narodnim društvom, seosebno pa bratskemu »Slovenskemu pevskemu društvu«, ki se skupno z našim društvom na vročih tržaških tleh bori za naše narodne svetlinje. (Obče nazdravljanje in živio-klici.)

Po tej predsednikovi napitnici zapelo je pevsko društvo »Kolo« venček hrvatskih narodnih pesmi »Spomin na Zagreb«.

Kumica zastave, gospa Kranjčeva:

Slavna družba, častita gospoda!

Slavno pevsko društvo »Kolo« mi je naklonilo prečastno nalogo, da sem danes kumica njegovi zastavi. Čuta in sreče, ki me navdajata danes na tej izredni časti, verujete mi, častiti gostje, ne morem izraziti. Zato se najlepše zahvaljujem slav. društvu »Kolo«, da je baš moje malenkost izvolilo kakor kumico svoji zastavi.

* * *

Minilo je par mesecev. Po široki tržaški ulici sta neke nedelje popoldne počasi korakala debelušasta moža. Bila sta v prijaznem razgovoru; kar na mah se je jeden od njiju ustavil in nekako radovedno pogledal tovariša svojega v obraz.

— Ali si čital? Ni mogoče! —

— Kaj neki? je vprašal drugi.

— Nisi slišal! Saj vsakdo že ve, da je Ivan **, nekdanji trgovec, znorel!

— Znorel?! Ni mogoče! Ni tega še osem dni, kar sem ga videl še zdravega, pa dejal mi je celó, da se poloti zopet resnega dela.

— Včerašnjje N... pišejo izrecno, da so videli ljudje nekega gospoda v... (tržaška okolica), ki je lovil po travi kobilice in jih jedel; celó dolgo kačo belouško je ujel in se pripravljaj, da jo poje. Ljudje, vidé, da se je utegnilo ubozemu možu zmešati, sporočili so koj na zdravniško postajo v Trst, odkoder je koj prihitela pomoč. Može so odvedli v bolnišnico, in zdravniki so konstatovali, da so se ubogemu moža zmešali možgani, in ta nesrečnež imenuje se Ivan *.*.

(Pride še.)

Mej pevske družbe v Trstu in okolici zavzema tudi pevsko društvo »Kolo« važno mesto. Kajti ono nastopa povsod in ob vsaki priliki kakor stražnik našega naroda. Ravno pevsko društvo »Kolo« je v Trstu velikega narodnega pomena, če pomislimo, koliko deklet se tu vzgaja v narodnem duhu, ki bi sicer bile le mlačne Slovence ali bi celo niti ne poznale našega milega jezika in bi se lahko celo poitalijančile.

Zato moramo danes vsi gledati s ponosom na to društvo, in podpirati je moramo vsaki po svoji moči.

Ono znamenje, ki je razvije danes to društvo, one prekrasne barve tega znamenja nas morajo vspodbujati vseh na neutrudljivo narodno delo. Vsakdo naj dela po svoje kakor more; vi možiki na en način, me ženske na drugi način, vsi le v korist naroda! (Burno onobravanje!)

Radovati se morate danes, vi gospodje peveci in ve gospice pevke, ko se zberete pod svojo krasno zastavo, ki vas bo še bolj navduševala in vas spajala še s trdnjejo vezjo. Radujemo se danes vsi, vsi skupaj! In v tem radostnem trenutku kličem:

Slava pevskega društvu »Kolo«! (Frenetični vskliki. Ovačija kumici.)

Prof. Mate Mandič: Predragi bratje in rojaki! Gospod predsednik bratskega društva »Kolo« se je izvolil spominjati »Slovanskega pevskega društva« kakor prvega sodelavca »Kolu« na kulturnem delu našem. Da, mi slavimo danes kulturno slavo, zato pa to slavo ni le praznik »Kola«, ampak vsega tržaškega Slovanstva. Proevit, uspeh na kulturnem polju — to je od nas vseh. V normalnih odnosih bi bilo to naše današnje slavo zgolj le kulturnega značaja. Tako je povsodi, kjer žive slobodni narodi.

Pri nas pa so abnormalni odnosi, a posledica temu je, da imajo take slavnosti poleg kulturnega tudi narodno političen pomen. Šolsko vprašanje je gotovo, in bi ne smelo biti družega, nego kulturno vprašanje. In vendar je pri nas, ob naših abnormalnih razmerah, že odprtost vsacega razreda na ljudski šoli tudi narodno političnega pomena. Ni pa naša krivda, da današnje slavo ni le kulturno.

Osobito mi je, da se morem kakor predsednik »Slovanskega pevskega društva« zahvaliti na prijaznem pozdravu predsednika »Kola«. Saj sem sodeloval na ustanovitvenem obeh društvih. Obema sem pomagal po svoji moči. Prišlo je pozneje (kakor se čisto dogaja v življenju) do neklih nesporazumljenj med obema društvoma. Ali ta nesporazumljenja so izgledili čas in dobri ljudje. Danes vlada med nami jedinstvo (Viharno odobravanje in ploskanje.) danes se obe družbi vzajemno spopolnjujejo v svojem delovanju in prosperi in napredek našega naroda. Napijam torej bratskemu društvu »Kolo«, mu častitam na današnjem dnevu časti ter mu želim obilo uspehov za bodočnost. (Klici: Slava Mandiču! Živelo »Slovansko pevsko društvo«!)

Visokošolec gospod Reja izpregovoril je v imenu akademikega društva »Slovenije« sledeče:

Vsakogar veseli, ko vidi zbranih toliko zastopnikov narodnih društev, da praznujejo vesel praznik tržaških Slovencev. V imenu svojih visokošolskih kolegov izreči moram na tem mestu, da so Tržačani vedno vzbujali naše največje simpatije radi njih odločnega in neustrašnega nastopanja za narodno stvar. V Tržačanih vidimo mi ferment, ki poraja in vzgaja narodne sile, katerim se ne morejo ustavljati peklenke nakane krutih sovražnikov. Tržačani so nam vselej uzor narodnjakov, oni nam kažejo, kako je treba postopati in boriti se za narodnost. Upravičeno je pisala »Edinost« o priliki zadnjih državnozbornih volitev, da je okolica tržaška radi svojega narodnega navdušenja »zlata okolica«. Društvo »Kolo« nam je dokaz, da Slovenstvo lepo procveta tudi v mestu samem ter da ono lahko upa, da reši svojo narodnost. Dokler je videti tako navdušenje imamo lahko opravičene nade na boljšo bodočnost. In ti zastava, ki danes v prvi zaplapolas, pokaži svetu, da Trst in okolica je bila, je in bo slovanska.

Društvo »Kolo« je zapelo na to mešan zbor »Po zimi iz šole«.

Gospod Ferdo Pertot, pevovodja društva »Kolo« je menil, da mu je, kakor pevovodju društva, ki ima danes svoje slavo, v sveto dolžnost, da se v imenu pevovodij Trsta in okolice spomni moža, ki ima neizmernih zaslug za razvoj petja v naših krajih, ki je veteran med pevovodji v Trstu in oko-

lici. To je pevovodja »Slovanskega pevskega društva«, gospod Srečko Bartel. (Prisrčna ovačija, ki je sledila tej napitnici, je potrdila vnovič, kar je itak znano notorično: vse prisrčne simpatije, ki jih naš Srečko uživa povsodi in pri vseh.)

Urednik g. Makso Cotič: Slavna družba! Dovolite mi, da tudi v imenu tržaškega slovenskega novinstva dam izraza radosti na današnjem dnevu. Povsodi pravijo, da je novinstvo eden najvažnejših činiteljev v življenju naroda. Sosebno pa še v onih narodih, ki se imajo še le boriti za zagotovitev svoje ekzistence. Takov narod smo ravno mi Slovenci. Novinstvo je bojno sredstvo, katerega ne bi mogli pogrešati; brez novinstva si sploh ni možno misliti uspešnega političnega in narodnega boja! Novinstvo poučuje, ono kaže pot, ono vzbuja, vnema, užiga. Ali, kdor sodeluje v javnem življenju, kdor sodeluje v vihrini boja, ve, da je tudi trenotkov, položen in okolnosti, ko pisan beseda sama ne zadostja. Takrat mora prihajati na pomoč govorna beseda. A zopet doživljamo slučajev, ko ne pomagati ni pisana ni govorna beseda... In če se spominjamo takih slučajev, nam more še le stopiti pred oči vsa pomembnost današnjega slavlja, moramo spoznati, kaka moč je to: naša pesem! (Frenetično vsklikanje). Kjer ne zmoreta pisana in govorna beseda, pa zmaguje pevna beseda. (Ponovno vsklikanje in pritrjevanje). Da, gospoda, ravno na našem tržaškem ozemlju smo doživeli mnogo taceh izgledov. Novine so bile obnemogle, politiki so obupavali, a pesem, ustanovljeno pevsko društvo je tajalo led, je tajalo otrpnela srea, — je zmagalo! (Frenetično odobravanje). Lahko bi vam imenoval krajev, katere smo smatrali za zgubljene pozicije, a danes so zopet naši po skoro izključni zaslugi pevskega društva. S polno pravico vidimo torej v naši pesmi važnega činitelja v našem narodnem razvoju, a v pevcih vidimo mi novinarji najizdatnejše sobojvničke svoje na težkem delu probujanja in povzdiganja naroda. Da torej izvršim čim dolžnost, da dam izraza čutu iskrene hvaležnosti, kličem v imenu novinstva: slava naši pesmi, slava nje apostolom — našim pevcem, vsem slavnim pevskega društva! (Ploskanje in živio-klici).

G. Srečko Bartel izraža svojo iskreno zahvalo na tem, da so se gospodje pevovodje na dan današnjega slavlja spomnili tudi njegove »skromne« osebe. Odklanjati mora sicer hvalo, ker je nezasluzena (Klici: Oho! Oho!), ali to je res, da je on nekak veteran petja. Kaj je govornik pravil na to — kako je postal pevovodja-veteran — je segalo vsem do srea. Pokojni nepozabni Hajdrih je ležal na smrtni postelji pri svoji sestri v Ljubljani. Prijatelj mu Srečko Bartel je hitel tja, da bi ga videl še enkrat. Prvo vprašanje umirajočega, izgovorjeno pojemajočim, slabim glasom, je bilo: »Kako je s petjem v Trstu, kaj delajo peveci?« In ko ga je gospod Bartel potolažil, da za sedaj poučuje on in da bo nadaljeval, dokler se nastopi kdo drugi, je nekaj zasvetilo v licu umirajočega Hajdriha, ki je ponovil prošnjo do prijatelja Bartela, naj skrbi, da petje v Trstu ne propade! Prirojena mi ljubezna do slovanske pesmi, še bolj pa — je vskliknil g. Srečko Bartel — mila prošnja umirajočega je provzročila, da sem postal veteran petja v Trstu! Hvala Vam, tovariši, še enkrat na tem, da ste se me spomnili! (Ploskanje in živio-klici).

G. Šturm, starejši, predsednik pevskega društva »Ljubljana«, je v imenu istega izpregovoril sledečo napitnico:

Sprejmite prisrčen pozdrav od rojakov iz bele Ljubljane! Današnji praznik ni samo praznik pev. društva »Kolo«, temveč praznik vsega slovenskega trž. ozemlja in vsega Slovanstva. Ako je eden prapor več, je tudi novih vojščakov. Vsaka narodna slavnost je nov dokaz našega delovanja, vsaka otvoritev nove šole, vsako razvite nove zastave je znamenje napredka. Vi Kolaši ste napravili nov važen korak najprej zastavi, kateri ste prisegli zvestobo danes, ostanite zvesti! Kdor ni še pod njo, naj vstopi v njeno varstvo! Mi pa Vam obljubljamo, da Vam bomo vselej na roko in Vam bomo pomagali, kadar nas boste potrebovali.

Napijam najprej gospej kumici, potem gospodu predsedniku in vsem Kolašem in želim, da bi se današnja slavnost izvršila v čast vsem Slovincem! (Ploskanje in klici: Slava Ljubljani!)

V imenu »Tržaškega Sokola« je govoril g. dr. Ferdo Černe: Predgovorniki so povdarjali v svojih govorih mnogo vrline in zaslug

pevskega društva splošno in še posebej društva »Kolo«: jedne njegove vrline pa ni še nihče omenil. Pesem nam vselej vzbuja nove narodne moči, nove bojovnike. Pevsko društvo »Kolo« zbralo je ljudi iz nizkih stanov, izurilo jih je petju ter jih družabno vzgojilo. Najvažnejše med vsem pa je to, da so se mnogi mlačeži v okrilju pevskega društva narodno vzdramili ter se razvili v krepke in odločne narodne bojovnike. To svoje idealno in požrtvovalno narodnjaštvo pokazali so posebno o priliki zadnjih državnozbornih volitev, ko so Kolaši v najhujši zimi in burji po cele noči bili zunaj na planem, da so delovali za dober izid naše stvari. Radi tega napijam pevskega društvu »Kolo« kakor odločnemu narodnemu društvu.

Na to je stoloravnatelj g. M. Kamušič zaključil banket in pozval goste, naj mu sledijo na slavnostni prostor.

Politični pregled.

V TRSTU, dne 24. julija 1901

»Zlati most«. »Naša Sloga« je tega menenja, da je vlada sezidala večini deželnega zbora istrskega »zlati mostiček« za častno povrnitev v deželni zbor. Znano je namreč iz povsem zanesljivega vira, da je deželnozborna večina zahtevala od vlade, naj ona predloži deželni zboru načrt zakona za premeščenje deželnega zbora in deželnih uradov iz Poreča v katero drugo mesto istrsko, a oni (poslanci večine) da so ob gotovih pogojih pripravljeno razpravljati o tem zakonu in ga vsprejeti. Kaki so ti pogoji? To je sedaj vprašanje, na katero odgovarja »Naša Sloga« bistveno tako-le: Mi ne verujemo, da se je večina preplašila razpuščenja deželnega zbora, saj deželni zbor itak že umira in bi torej večina nič ne izgubila po razpuščenju. Saj ostane ista itak sama na deželni upravi. Deželno-zborna večina bi se mogla prestrašiti volitev le v tem slučaju, ako bi jej dal razumeti z odločilnega mesta, da bi jej na volitvah utegnili nekoliko nategniti uzde in da ne bo mogla delati po svoji široki volji, kakor je delala do sedaj na vseh deželnozbornih in državnozbornih volitvah. Kdo ve, da-li je bilo tudi o tem dogovorov med vlado in deželnozbornsko večino?!

No, zlati most, po katerem se večina povrne v deželni zbor, je vsakako zakon za premeščenje deželnega zbora in dež. uradov, ali bojimo se — pravi [pulski list] — da bodo glavni stebri tega mostu krvava pleča istrskih Hrvatov in Slovencev!!!

Bati se je, da vlada za premeščenje deželnega zbora odškodni večino s političnimi privilegiji na škodo naše stranke, na škodo večine prebivalstva!! To utegnejo biti tisti »izvestni pogoji«, katere zahteva večina od vlade.

Ako vzameš, čitatelj, v roko »Edinost« od minole sobote ter prečitaš tam politično vest »Deželni zbor istrski«, uveriš se, da se izvajanja »Naše Sloge« po zmislu popolnoma pokrivajo z našimi izvajanjmi. Tudi mi smo rekli tam, da bomo bržkone mi Slovani morali plačevati troške povrnitve italijanske večine v dež. zbor. Saj to se zgodi tem bolj, ker slavna slovenska delegacija na Dunaju — ima drugih važnejših poslov.

Deželni zbor. V večerajšnji seji deželnega zbora štajerskega razvila se je dolga debata o pokritju proračuna za leto 1901. Ko se je odklonil tozadevni predlog konservativnega poslanca Wagnerja, zapustili so vsi konservativni poslanci dvorano, vsled česar je zbornica postala nesklepčna in ni mogla glasovati o predlogu posl. Stürgkha, ki se je tikal istega predmeta.

Solnograški dež. zbor je vsprejel v večerajšnji seji več zakonskih načrtov o spremembah volilnega reda.

O upih madjarizacije. »Schles. Ztg.« prijavlja članek, v katerem neki temeljiti poznavalec ogerskih razmer razklada svoje misli o madjarizaciji, ter pravi, da Madjari nikoli ne dosežejo svojega smotra, t. j. pomadjarjenja vse države ogerske. Mnogo taktičnih pogrešk, posebno pa precejevanje lastne moči, je povzročilo, da je videti sedaj mnogo manj upanja za pomadjarjenje, nego se je kazalo pred desetimi. Slovaki, pravi pisec, ne poznajo skoraj nič madjarščine in med Hrvati (katere prišteva pisec tudi med ogerske narodnosti) raste vedno bolj sovraštvo do Madjarov! Tudi med ogerskimi Nemci probuja se narodna zavest, o Romunih

pa ni niti misliti, da bi se pomadjarili. Med njimi bi takoj vplamtela »Romania irreidenta«, ako bi Madjari le količkaj poskusili z madjarizacijo.

Madjarske sanje o veliki madjarski državi s 30 milijoni madjar-kih prebivalcev ostanejo vedno le — sanje. Madjari bi zamogli doseči marsikaj, ako ne bi postopali tako brezobzirno.

Začetkom so bili odnosi najpovolnejši za Madjare in oni so lepo brez vsakega truda pobrali zrel sad, vse jim je šlo na roko, a oni niso znali izkoristiti teh ugodnih prilik, oni so si pripisovali veliko večjo važnost, nego so jo res imeli.

Razven tega ima ogrski jezik to čudno lastnost, da se ne more nikjer udomačiti; kakor hitro si stopil z madjarskega ozemlja, takoj ti je izginila vsaka sled o madjarskem jeziku. Dopolnik »Schles. Zeitung« trdi, da v resnici ne pozna nobenega drugega jezika, ki bi bil tako izključno lokalnega značaja, kakor je madjarski. Kljub tisočletnemu bivanju Madjarov v Evropi je njihov jezik med sosednjimi narodi popolnoma nepoznan, kar je vsakakor zelo čuden pojav. Češki jezik je n. pr. mnogo bolj razširjen v sosednjih deželah, nego madjarski.

Nadaljeva je svoj članek, omenja pisec Romune in njih kulturo, potem Slovence v obče ter zaključuje, da Madjari ne morejo izvesti pomadjarjenja Ogrske tudi iz tega vzroka, ker se njih kultura niti od daleč ne da primerjati z mnogo višo kulturo vseh nemadjarskih narodov na Ogrskem in ker izven ogerskih mej nimajo Madjari nikake zaslonbe.

Vojna konvencija med Avstro-ogersko in Rumunijo. »Magyar Ország« zatruje, da ve iz popolnoma gotovega vira, da se je med našo državo in Rusijo sklenila vojna konvencija proti Rusiji. Vsled te konvencije se jo Rumunija, za slučaj vojne z Rusijo, zavezala postaviti 250.000 mož pod avstrijsko vrhovno poveljništvo. »Magyar Ország« pravi, da je ta vest popolnoma resnična in da je vsa vladna zanikanja ne bodo mogla dementirati. Konvencija da se ima objaviti, kadar se bosta srbski in bolgarski vladar nahajala v Petrogradu, da postavita temelj zvezi vseh treh slovanskih držav na Balkanu.

Kralj Aleksander proti liberalcem. Volilci v Nišu so poslali kralju Aleksandru telegrafičen pozdrav. Kralj pa je ukazal, naj se volilec odgovori, da on ne vsprejme tega pozdrava, ker so isti volilci političnega menenja, ki je njegovemu prepričanju naravnost nasprotno. Kralj je opozoril ljudstvo, da ukaže prestaviti tamošnji polk, ako bi bil zopet izvoljen načelnik liberalne stranke, Avakumović.

Tržaške vesti.

Zasramovalcem tržaških Slovencev!

Vsemu slovenskemu svetu je že znano, kakšne krivice morajo trpeti katoliški tržaški Slovenci. Kdor pogleda v tržaško zgodovino, vidi, da je segala moč slovenskega okoličana preko sedanjega korza, piazza grande, pod sam kaštel sv. Justa — še celo v takozvanem starem mestu so imele mnoge okoličanske družine svoje hiše. Vse drugo pa: Korzo, piazza Grande, stari sv. Anton, novi sv. Anton, sv. Jakob — vse, vse so bile slovenske njive in slovenska zemlja. Zato je bilo po tržaških cerkvah povsod slovensko bogoslužje in povsod v Trstu in okolici se nahajajo ostanki glagolice.

Taka je stara pravica tržaških Slovencev!

Sedanja cerkvena oblast je pa začela vse ubijati. Mi ne krivimo našega škofa, ker znamo, da so ga uklenili v verige. Na teh verigah so pa kovali tudi c. kr. moderni latinsko-nemški škofje in mnogi slovenski svečeniki, profesorji bogoslovja in doktorji sv. pisma.

Zato smo prišli v Trstu tako daleč, da se Slovincem več ne dovoljujejo niti cerkvene bratovščine, cerkvene zastave, da: niti slovenske cerkvene duhovne vaje! Slovenci prosijo na škof. ordinarijatu, a škof. ordinarijat si nemore pomagati. Proti Slovincem so nastopili namestništvo, policija, magistrat. Na čelu temu gibanju pa stoji italijansko-latinska duhovščina.

Kakšna je dolžnost slovenske duhovščine na Kranjskem? Kaj bi morala storiti katoliška stranka za svoje brate mučenike v Trstu?

Ali gorje nam! Mi nimamo bratov mej katoliško inteligencijo na Kranjskem! Oni zasramujejo sv. Cirila in Metodja, zato ni ljubezni v njih do ubogih trpinov obmejnih Slovencev! Nemei in Latincei so jim vzor!

Zato se je dogodilo, da je »Primorski list« v borbi proti nam podpiral naše »Amikovec« in jih imenoval svoje vrle soboritelje, zato so gospodje okoli »Slovenec« odločni nasprotniki »Edinosti« in vsega slovenskega javnega življenja v Trstu.

Iz tega je umljiv opetovani napad »Slovenec« na prireditelje lepe slovenske slavnosti, razvitijske zastave društva »Kolo«. »Slovenec« hudobno podtika, da so slovenski možje krivi, da ni bila zastava cerkveno blagoslovljena, in tako zakriva onega glavnega sovražnika — v Gorici, ki je pomagal še celó Jurizzi do zmage.

Žalostno je, da je katoliška stranka na Kranjskem v cerkvenih stvarih popolnoma prestopila v nemško-latinski tabor. Pa tudi narodno je začela zapuščati slovensko stvar. Mi Tržačani gotovo nismo »brezverski liberalci«. To dokazuje naše delovanje, na katerem sodelujejo mnogi in ugledni slovenski svečeniki.

Temelj našega delovanja je slovenski! Zakaj ni bilo k nam nobenega zastopnika katoliške stranke, ki hoče biti tudi slovenska?!

Ali hočete znati vzroke? Povejo vam jih Italijani, ki so priredili v Kopru burno demonstracijo na čast — Misije!!

Zato »Slovenec« — ako hoče biti pravičen — ne napada tržaških Slovencev, ampak ono nemško-latinsko glavo v Gorici! Tako pridemo v Trstu do svojih slovenskih bratovščin, slovenskih propovedij, slovenskih molitvic — takrat nam ne bo kratila cerkvena oblast tudi blagoslovljenja navadnih društvenih zastav!

Spomenik Rossettiju. Kakor se je splošno pričakovalo, tako se tudi zgodi. Odkritje Rossettijevega spomenika se izvrši brez najmanjše slavnosti jutri zjutraj. Rekli smo odkritje, a prav za prav ne bo to nikako odkritje, kakor se godi običajno taka odkritja, temveč bo samo izročitev spomenika v oskrbo tržaški občini. Odbor za postavljenje spomenika izroči istega tržaškemu županu morda z dvema tremi besedami! In to bo vse. To vest prinašajo laški listi še-le danes, medtem, ko se izročitev spomenika že izvrši jutri!! To pozno obveščanje zgodilo se je gotovo namenoma. Odbor za postavljenje spomenika opravičuje v neki brošuri opustitev slavnostnega razkritja na prav neroden način in pravi, da se slavnost ne more vršiti, ker novi monumentalni uhod v javni vrt za spomenikom še ni dovršen. Ker je postavljenje tega spomenika več ali manj le zasebna stvar Italijanov samih, nočemo se danes sami spuščati v presojanje tega čina ter podajemo tukaj posnetek iz današnje številke laškega dnevnika »Trieste«, ki govori o tej stvari približno sledeče:

Jutri zjutraj prisostvovali bomo jednostavni izročitvi spomenika, ki se izvrši brez vsake slavnosti in bržkone za novo ograjo, ki so jo ravnokar postavili okoli spomenika. Niti to ni gotovo, da z Rossettijevega kipa ob tej priliki spuste zaveso, ki ga pokriva. Iz odborovega prozajičnega sporočila je sklepno, da bi se slavnostno razkritje vršilo, ako bi bil že zgrajen novi monumentalni uhod v ljudski vrt, ki je za spomenikom. Torej bi prav za prav ne slavili Rossettija, temveč novi uhod!

Ako pa je bilo odboru res toliko ležeče na tem uhodu, časa je imel več nego dovolj, da bi ga bil dal pravočasno napraviti. Meščanstvo, ki je tako nestrpno pričakovalo odkritje, bilo je torej vlečeno za nos.

S tem novim žaljenjem čustev vsakega dobrega Tržačana prenapolajena je mera zlorabljanja od strani stranke, ki gotovo ne sledi posnemanja vrednim vzvišenega patrijarha D. Rossettija.

Opuščenje te slavnosti pa ima tudi svojo dobro stran, ker se vsaj spomin imena Dominika Rossettija ne bo profaniral z izvestnimi govori. Rossettije bil vedno u dan svojemu — avstrijskemu vladarju, a bi mu hotela vladajoča stranka podtikati izvestna stremiljenja — (irredentizem! Op. Ur.)

Vsaki takov poskus pa je brezuspešen — Dominik Rosseti je bil predvsem tržaški meščan, ki je skrbel za blagor in korist svojih soseščanov in ker je vedel, da bo Trst le v Avstrijiprospeval, bil je vedno globoko udar svojim habsburškim vladarjem. Ni pa

Rossettijeve glavna zasluga, da je propagiral italijansko narodno idejo, kakor bi fanatični nacionalci radi dokazali.

Slovenski zastopniki v mestnem svetu. ki so (to se uumeje) tudi povabljeni na jutranjo »slavnost« izročitve spomenika Rossettijevega mestni občini, se ne udeležijo te slavnosti. Oni bi se baš te slavnosti iz srea radi udeležili, ker je spomenik postavljen možu, ki je bil — poštnjak skozi in skozi in velik dobrotnik mesta. Ali ker se je ravno spomin tega poštnjaka tako drzno zlorabljal v nepošteno namene, ta slavnost ni slavnost, ki bi čistila spomin moža, ampak je — komedija. Komedij pa se naši ne udeležijo!!

Prazen izgovor. Laške novine do danes še niso našle besede, da bi jo spregovorile o slavlju »Kola«. In to pomenja nekaj, ako pomislimo, kako strupeni so vsikdar, kadar imajo le videz kakega vzroka za zabavljanje! Od več strani pa nam poročajo, kako da Italijani med seboj, v zasebnih pogovorih komentirajo nedeljske dogodke ter da priznavajo, da vodstvo tržaških Slovencev jako uspešno nastopa in da se mu vse lepo posreča. Ali to da ni toliko njegova zasluga, ampak zasluga vlade, ki da Slovenci vse dovoljuje, Italijanom pa vse prepoveduje! Slovenci da se v Trstu gibljejo slobodno, kakor hočejo, Italijani pa da so omejeni in vezani na vse strani.

In kaj nam je vlada dovolila minolo nedeljo? Da smo smeli pozdraviti svoje goste na železnici, in da smo smeli slaviti svoje slavje — med zidovi! Vse drugo, kar smo želeli, nam je prepovedala. Niti skromnih znakov niso smela nositi društva! Ali je mogla dovoliti, manje, ako ni izjavila poprej, da smo tržaški Slovenci izven prava, izven zakona in da nismo državljani, ampak le helotje?! Italijani pa prirejajo demonstracije po javnih ulicah in proti avstrijskim častnikom, a v zapore so baš nedavno romali oni, ki so — reagirali proti temu! Vlada je prepustila Italijanom absolutno gospodstvo v javnem, političnem in socialnem življenju; ni ga še tako odlojnozevga konflikta, ki so ga signori izvali, da ne bi vlada slednjic paktirala ž njimi in se — udala.

To so notorična dejstva, in po teh dejstvih morete soditi vi, kaka laž je to, ako govore, da smo mi slobodni, a oni zatirani. Če se pa res oni danes ne morejo ponašati z maso, kakor se moremo mi, temu vzrok tiči v dejstvu, da jih je ista zapustila, ko je videla, kako prevarjena je bila po oligarhiji, ko je videla izgled za izgledom grde korupcije! Tu je vzrok, da se oni ne morejo ponašati s slavnostmi! Ta vzrok uprav kriči iz zgodovine spomenika Rossettiju, ki se jutri završi s — tragikomedijo.

Če nam torej govore o nedobrohotnosti vlade do njih, je to pač najpraznejši izgovor, ki smo ga še čuli kedaj!

Za izgled. Pišejo nam: Minolo nedeljo pod večer je bilo, ko so se trije mladeniči bližali slavnostnemu prostoru »Kola«.

Razgovarjali so se, kaj jim je storiti: ali bi šli na slavnost, ali ne? Eden istih je rekel: »Glejte, kako žalostno je za nas, da ne znamo materinega jezika! Naši stariši so Slovenci, a mine znamo govoriti slovensko — kerseno niso pobrigali, da bi nas bili naučili!!«

Drugi mladenič je rekel nato: »Pojdimo na vrt, toda — govoriti mcramo tihoma, drugače nas gotovo — iztirajo ven!!«

Tužni mladeniči so res šli na slavnostni prostor, kjer so se prepričali, da mi Slovenci nismo divjaki, ki bi brez posebnega razloga iztiravali ljudi, ki govore jezik naših sosedov! Ta slučaj naj si zapšejo na dno srea vsi oni stariši, ki grešijo proti svojim otrokom in proti svojemu narodu s tem, da se svojo nemarnostjo oropajo svoje otroke materinega jezika, narodu našemu pa krađejo — sinove!!

Prvi naj bo materini jezik, ki ga mora govoriti vsaki otrok, došel iz slovenskih starišev, potem se le naj se uče družih jezikov, kakor delajo to vsi narodi na vsem svetu!

Koliko je slučajev, da otroci preklinjajo svoje stariše, ker se stariši niso potrudili, da bi svojo kri naučili materinega jezika! Slučaj z zgoraj omenjenimi mladeniči naj Vam bo v svarilo, da odslej ne bo grešil nikdo več in da boste vsi vršili svojo dolžnost!

Žalostno! S Proseka nam pišejo: Gospod urednik! Srečne bi se šteli mi vaščani, ko bi Vam mogli sporočiti vsikdar le kaj

veselega. Žal, da Vam moramo danes sporočiti nekaj sila žalostnega.

V nedeljo dne 21. t. m. so imeli vaški fantje svoj navadni ples, tisto nesrečno »šagro«. Naši vrli narodni mladeniči, ki so ob enem peveci pevskega društva »Hajdrih«, so in corpore odšli na slavnost blagoslovljenja zastave pevskega društva »Kolo« v Trst. Čast in hvala jim!

Ali žalostna, krvava ironija! Dočim so naši fantje v Trstu slobodno in veselim sream korakali po ulicah, so bili na Proseku od prirediljev plesa, ki so — to je naša tolažba — skoro izključno eikorijaši, napadeni z noži in kamenjem. Dva Hajdrihove sta bila težko ranjena z nožem, tretji pa s kamenjem. To se je pripetilo o polnoči. Mislite pa, da je bilo to dovolj tem eikorijašem?! Naslednjega dne jim je zopet vzrastel greben, da so postali v strah vsej vasi. Kar divjali so. Kako ne bi, saj jih je ščitil — capovilla! In zakaj bi jih ne, saj so jedli in pili v njegovi gostilni! Capovilla, prihitevši z žandarji, je silil vedno, naj bi zaprli — nedolžne; ali naše priprosto pošteno ljudstvo je reagiralo tako krepko, da so žandarji morali zapreti resnične razgrajče, označene jim od ljudstva. Tu bi bilo morda dovoljeno vprašanje, kako da so taki razgrajči in napadaleci, ki so grozili z noži, mogli celih 12 ur dihati slobodni zrak? Seveda. Orožniki so navezani na lokalno policijo. Ta pa je poseobljena v capovilli. Morda dobi mož tem povodom od gotove strani še kako nagrado.

V dalje komentiranje tega dogodka se nočemo spuščati, ker je stvar že prijavljena sodišču; le toliko naj povdarimo, da divjanje izvestnih prodancev naših postaja huje od dne do dne. Ta sodrga je postala že prava nevarnost za mirno življenje v naši gornji okolici. Gg. zastopnike prosimo, kakor se Boga prosi naj z vso resnostjo povzdignejo svoj glas proti takim škandaloznim razmeram. Okoličan.

Izkazi volilcev v pridobnijsko komisijo gledé posamičnih štirih davčnih družb so razpoloženi 14 dni, t. j. od 25. julija do 7. avgusta t. l. na podpisani e. k. davčni administraciji v sobi št. 141, da jih lahko pregleda vsaki volilec kakor tudi dotične obrtne zadruge v uradnih urah od 9. ure zjutraj do 2. pop.

C. kr. davčna administracija v Trstu, dne 20. julija 1901. K. H. a c e v i c h.

Najden dežnik. Po slavnosti »Kola« minole nedelje je bil na slavnostnem prostoru najden dežnik. Kdor ga je pozabil, naj pride ponj v naše uredništvo!

Dražbe premičnin. V četrtek, dne 25. julija ob 10. uri predpoludne se bodo vsled naredbe tuk. e. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: v ulici Forni št. 7. in trg della Legna šte. 6, glasovir in pohištvo; v ulici della Tesa št. 646, hišna oprava; v ulici Industria št. 2, konj; v ulici Montorsino šte. 67, hišna oprava; v ulici Rossetti št. 15. A, glasovir, omara in svetiljke; v ulici Media šte. 29, konji in voz; v ulici Molin grande šte. 8, hišna oprava.

Vremenski vestnik. Včera: toplomer ob 7. uri zjutraj 24.9, ob 2. uri popoldne 22.5 C°. — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 758.7. — Danes plima ob 5.48 predp. in ob 4.1 pop.; oseka ob 10.19 predpoludne in ob 11.35 popoldne.

Za podružnico sv. Cirila in Metoda na Greti je nabrala na novi maši g. Jakoba Ukmarja na Opčinah dražestna gospica Gina Ferluga 27 K 40 st.

Vesti iz Kranjske.

* Bralno društvo »Lipa« na Slapu priredi koncert in ples dne 28. julija t. l. na senčnatem vrtu gosp. Ignacija Bizjaka s prijaznim sodelovanjem prvaške godbe. Med koncertom in plesom se bo vršila šaljiva loterija. Začetek točno ob 4. uri popoldne. Vstopnina li koncertu 40 vinarjev, k vsakem plesu 20 vinarjev.

Vesti iz Štajerske.

— Ljudsko štetje v Gradcu. V Gradcu živi najmanj 15.000 Slovencev. Povsodi jih najdeš. Delavcev je vsaj tretjina Slovencev, v vsakem uradu je kakov Slovenec in tudi po bolnišnicah. Našteli pa so jih samo — 800! Ali ni to pravecata kraja duš?! Najlepša pa je ta, da so v Gradcu po vojašnicah našeli 688 mož s slovenskim

občevalnim jezikom, — torej blizo toliko kakor civilistov, da-si ni tam nobenega domačega polka. Seveda, v vojašnicah so najbrže pisali tako, kakor je kdo izpovedal. Magistratovi organi pa so zapisovali nekako tako, kakor so, recimo, njihovi tovariši v Trstu!! (No, ker že govorimo o ljudskem štetju, bi radi vprašali, kaj neki v Trstu mrevra-rijo in tlačijo, da nočejo s številkami na dan?! Mar še niso dovolj korigirali sreče? Ali pa ne da bi se bil dogodil čudež, da so se začeli — sramovati!! Vsakako bi nam pa vstregli ako nam povedo enkrat, koliko nas — niso našeli. Ured.)

— In vendar se je u.č.e! Slovenščine namreč. Ljutomerski občinski svet je namreč sklenil, da je na ondtni šulfereinski šoli uvesti slovenščino kakor učni predmet.

Na višji realki v Mariboru je 204 Nemcev in od teh jih je 75 — torej skoraj polovica — obiskovalo slovenski pouk.

— Nemško gospodarstvo. Slavni mestni očetje v Gradcu so proračunili mestne izdatke za tekoče leto na 19,261,355 K, pokritja pa le 10,226,007 K. Deficit nek znaša torej znašnih 9,035,348 K.

Brzjavna poročila.

Novi stolni dekan v Pulju.

DUNAJ 24. (B.) »W. Ztg.« objavlja: Njeg. Vel. cesar je korarja in upravitelja mestne župnije katedralnega kapitlja v Pulju, J. Gutha, imenoval stolnim dekanom istotam.

Huda ura v Budimpešti.

BUDIMPEŠTA 24. (B.) Včera popoldne se je nad Budimpešto utrgal oblak in je hudo vreme napravilo veliko škode. 300 podzemskih stanovanj je poplavljenih. Gasileci so delali ves popoldne z 50 sesalkami.

Vojna v južni Afriki.

LONDON 24. (B.) »Daily News« beleži govorico, da se v Londonu vrše pogajanja v dosego miru v južni Afriki.

LONDON 24. Listu »Times« brzjavljajo iz Krügersdorpa, dne 22. t. m.: Polkovnik Alenby poroča, da je pred nekoliko dnevi šlo nad 1000 Burov mimo Kroendraaba pri Krügersdorpu. Tudi ujeti Buri pripovedujejo, da se voditelji Burov še enkrat pripravljajo na napredovanje proti jugu.

LONDON 24. (B.) Glasom brzjavke lorda Kitchenerja iz Pretorije so Buri dne 21. t. m. zjutraj napadli iz Kapstadta prihajajoči vlak z živili in orodjem, oplenili istega in zažgali. Na angleški strani so bili 3 možje ubiti in 18 ranjenih. General French poroča, da je bil polkovnik Crabbe s 300 možmi dne 21. t. m. zjutraj napaden od Kruitzingerja; konji Angležev so ubežali in Crabbe se je umaknil potem, ko je boj trajal ves dan.

LONDON 24. (B.) V spodnji zbornici je izjavil državni sekretar za vojno, Brodrick, da letos ne bo velikih jesenskih vaj, ker je mnogo vojaštva v južni Afriki.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

MIZARSKA ZADRUGA V GORICI
z omejenim jamstvom

naznanja slovenskemu občinstvu, da je prevzela

prvo slov. zalogo pohištva
iz odlikovanih in svetovnoznanih tovarn v Solkanu in Gorici

Antona Černigoj-a
katera se nahaja
v Trstu, Via Piazza vecchia
(Rosario) št. 1.
(na desni strani cerkve sv. Petra).

Konkurenca nemogoča, ker je blago iz prve roke.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Aleksander Levi Minzi

Prva in največja tovarna pohištva vseh vrst.

• T R S T •

TOVARNA: Via Tesa, vogal Via Limitanea	ZALOGA: Piazza Rosario št. 2 (šolsko poslopje) in Via Riborgo št. 21
---	---

Velik izbor tapetarij, zrcal in slik. Izvršuje naročbe tudi po posebnih načrtih.

Cene brez konkurence.

ILUSTROVANI CENIK ZASTONI IN FRANKO
Predmeti postavio se na parobrod ali železnico franko.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Tomsig Ludvik

v Gorici, ulica Morelli št. 30.

DELAVNICA

za pozlačevanje in dekoracije

Sprejema vse v to stroko spadajoče poprave, toliko za cerkve kolikor za zasebnike. Velika in izbrana zaloga latev za okvirje in drugih predmetov po zelo nizkih cenah.

Važno oznanilo!

Podpisani amater si v dolžnost javiti, da se VINA iz VISA, KASTELOV pri SPLITU, ISTRE in BELA VINA iz VISA, ki se prodajajo v njegovi zalogi, analizirana in stavljeni pod stalno kontrolo zaveza za kemično analizo, ovlaščena od c. kr. avstrijskega ministerstva. Zato se stavlja na vse sode in boteljke kontrolna in garancijska znamka št. 137. To določbo je izdalo visoko c. kr. notranje ministerstvo radi pregostega kvarjanja vina, ki stavlja v resno nevarnost ljudstvo.

Kdor si torej vkupi vino v moji zalogi, je gotov, da se v njem ne nahaja drugih snovi, nego da je vino čisto in naravno, da se sme z mirno vestjo dati bolnikom in konvalescentom, ker analizijski zavod stavlja pod svoje varstvo samo ona vina, ki so čista in imajo vso potrebno vsebino, ki jo morajo imeti najfinjša vina.

CENE:

Istrski teran	liter po 32 novč.
Vino iz Kastelov pri Splitu	34
Fino vino iz VISA	34
Vino Opello	38
Belo vino iz VISA	40

Zahtevajte vselej jamstveno znamko.

Josip Tami

ulica Legna št. 6 (Dvorišče)

Razsežno jamsto

Ludovik Borovnik

tovarna in izdelovalnica precizijskih pušk
Borovlje (Ferlach) Koroško

prilagoča

svoje najboljše in zanesljive puške vseh sistemov in kalibrov. Znamenite in ojetostrelnne puške z šibke, risanice, lovske kratke puške in dvo cevke za cele krogle iz dobrega kovanega materiala najsolidnejše puškarsko ročno delo ter dobro prekušano. Komade, ki ne ugovarjajo, sprejemam nazaj, jih zamenjam ali pa povrnem denar. Sprejemam v popraviljanje vse, udelavam cevi v stare puške, nova kopita, predelavam puške za nabijanje od spredaj v take za nabijanje od zadaj itd. Pri najsolidnejšem delu zmerne cene.

Slovenski cenik pošiljem na zahtevanje brezplačno in franko

Cene zmerne.

„Durator.“

Podplati so zastoj, ako vsakdo rabi „Durator“ ter žnjim 3-4 tedne maže svoje podplate, kateri trajajo 5 krat več in jih voda ne obrabi. Cena jedni škaflici z navodilom vred 1 in 2 kroni. „Durator“ se prodaja v mlirotilnicah, specerijskih prodajalnicah, trgovinah z usnjem in obuvalom. Kjer se ga ne vidi, naroči naj se ga z 1 K 20 stot. franko naravnost pri glavnem zastopniku za Primorsko, Istro in Dalmacijo: J. Michajup v Trstu, ulica Rossetti št. 12.

Skladišče vina

ulica Acquedotto št. 23. Prodaja vina v sodih in buteljkah. Fine pašne in dezertne vina na debelo in drobno franko na dom po najugodnejših konkurenčnih cenah.

Operatèr kurjih oces,

(Kalistv) van specializist Giordani, ima svoj ambulatorij Via Stadion 3. I. ki je odprt od 9 predp. do 6. pop ob nedeljah in praznikih do 4. pop. Izvršuje odstranitev kurjih oces in zaraslih nohtov tudi v najbolj kompliciranih slučajih na poseben način in brez nikakoršnih bolečin. Cena za operacijo v ambulatoriju 1 krona, na domu 2 kroni.

Ces. kr. priv. civilni, vojaški in uradniški krojač M. Poveraj, trgovec v Gorici, na Travniku št. 22 I. nadstropje priporoča čistiti gospodi svojo izbrano zalogo sukneneh blaga, gotovih oblek, perila vsake vrste in vse potrebščine k oblekam za vsaki stan. Vstrega vsakemu naročilu in po modri.

Pekarna in sladčičarna

MATEJ PERITZ

TRST. — Giulia št. 14 — TRST.

Priporoča svoj 3 krat na dan zveži kruh, vsakovrstne najfinejše sladčice, nadalje fina vina v buteljkah in moko v velikem ziboru. Postrežba hitra in točna na dom.

Gostilna Fr. Valetić,
ulica Solitario št. 12.
Vedno sveže pivo po
24 nč. Okolčansko in
istrsko vino po 40 nč.

Ta sladna kava je priznana najboljša primes bobovi kavi, jako okusna in posebne redilne vrednost za toraj naj se zahteva povsod le:

KAVA DRUŽBE SV. CIRILA IN METODA V LJUBLJANI.

MAL POLOŽI DAR DOMU NA ALTAR.

ZALOGA PRI IV. JEBACINU V LJUBLJANI.

Cenjene gospodinje
skusite da ta naša
izborna sladna kava
najde pot v vsako
slovensko hišo.

Lekarnarja A. Thierry-ja balzam

se zeleno varstveno znamko »nuna« 12 malil ali 6 velikih steklenic 4 krone franko.

A. Thierry-ja stolistno mazilo

2 lončka 3 kron 50 stot franko, razpošilja proti predplačilu:

A. Thierry-ja lekarna „Pri angelju varhu“
v Pregradi, Rogatec Slatina (Rohitsch-Sauerbrunn).

DUNAJ: Centralna zaloga: Lekarnar C. Brady, Fleischmarkt 1. — BUDAPEST: Lekarnar I. pl. Török in Dr. Egger. — ZAGREB: Lekarnar S. Mittelbach.

Na drobno se vdobiva povsod.

Ivan Semulič

TRST - ul. Belvedere št. 33. - TRST

priporoča slavnemu občinstvu v Trstu in okolici

kakor tudi po deželi, svojo

bogato zalogo pohištva.

V zalogi ima vsakovrstno pohištvo najfineje in druge vrste, iz trdega in belega lesa. Volnene postelje in prodaja volne v vsaki množini. Cene so zmerne in postrežba točna in poštena.

J. Pserhofer-jeve odvajalne kroglice

o že več desetletij povsod razširjene, in malo družin je, kjer bi manjkalo to lahko in moli učinkujoče domače sredstvo, katero priporoča občinstvu mnogo zdravnikov pri zlih nasledkih slabega prebavljanja in telesnega zapetja. Teh kroglic, ki so tudi pod imenom Pserhofer-jeve kroglice ali Pserhofer-jeve kri čistilne kroglice znane, stane škatljica s 15 kroglicami 21 krajcarjev, 1 zavitek s 6 škatljicami 1 gld. 5 kr., pri prejšnji vpošiljavi zneska stane s poštnino prosto vpošiljavo: 1 zavitek 1 gld. 25 kr., 2 zavitka 2 gld. 30 kr., 3 zavitki s gld. 35 kr., 10 zavitkov 9 gld. 25 kr. — Navod uporabe je priložen.

Jedina izdelovalna in glavna razpošiljalna zaloga

J. Pserhofer-jeva lekarna

Dunaj I., Singerstrasse šte. 5.

Prosi se izrecno, „J. Pserhofer-jeve odvajalne kroglice“

zahtevati in na to paziti, da ima napis na pokrovu vsake škatljice na navodilu o uporabi stoječi podpis J. Pserhofer in sicer z rdečimi črkami.

Balzam zoper ozeblino

J. Pserhofer-jev. 1 lonček 40 kr., s poštnino prosto pošiljavo 65 kr.

J. Pserhofer-jev sok iz ozkega trpotca razslizujoč, 1 steklenica 50 kr.

J. Pserhofer-jev balzam zoper golšo, 1 steklenica 40 kr., s poštnino prosto pošiljavo 65 kr.

Stoll-ovi Kola-preparati

izvrstno krepčilo za selooc in živce, 1 liter kola-vina ali eliksirja 3 gld., 1/2 litra 1 gld. 60 kr., 1/4 litra 85 kr.

J. Pserhofer-jeva grenka

želodčna tinktura (preje življenska

esenca imenovana) — Lahko razstopljuje zdravilo, dražilnega in krepčujočega učinka na želodec pri oviranem prebavljanju. 1 steklenica 22 kr., 1 dvanaestorica steklenic 2 gld.

J. Pserhofer-jev balzam zoper rane, 1 steklenica 50 kr.

Tannochinin-pomada

J. Pserhofer-jeva, najboljšo sredstvo za rast las, 1 pušica 2 gld.

Zdravilni obliž za rane

pok. prof. Stendel-a, 1 lonček 50 kr., s poštnino prosto pošiljavo 75 kr.

Univerzalna čistilna sol

A. W. Bulrich-a, domače sredstvo proti slabi prebavi, 1 zavoj 1 gld.

Razeu tu imenovanih preparatov so v zalogi še vse v avstrijskih časnikih oglašene tu- in inozemske farmacevtske specialitete ter se preskrbe vsi predmeti, katerih morda ne bi bilo v zalogi, na zahtevanje točno in najceneje.

Pošiljave po pošti izvršujejo se najhitreje proti temu, da se prej vpošlje denar, večje naročbe tudi proti povzetju zneska.

Ce se prej vpošlje denar (najboljše s poštno nakaznico), potem je poštnina mnogo cenejša, nego pri pošiljavih proti povzetju.

Grand Hôtel-Restaurant Obelisk

OPČINA

Nova lastnika ravnatelj Berrettini & Cattaneo.

Valikanski vrt in veranda. — Krasen razgled.

Izvrstna kuhinja || Plzensko in Kulmbaško pivo.

dobro perskrbljena vsaki čas. || Specialiteta: Kraški teran.

KEGLJIŠČE. — LAWN-TENNIS. — KROGLJIŠČE. — BILJARD. — TELOVADNE PRIPRAVE.

Telefon št. 657.

Ob nedeljah in praznikih v lepem vremenu vozne zveze od restavracije „Central Pilsen“ na Opčino.

Najzmernejše cene. Točno postrežbo vodita lastnika-ravnatelj osebno.

Vsakojaka pojasnila daje in slučajna naročila prejme gospod BERRETTINI

„Nova restavracija Centrale Pilsen“, (Trst Via Torrente 10)

z vrtom, kamor ne pride prah, ker je v zavetji. Kegljišče.

Izvrstna kuhinja dobro preskrbljena vsaki čas. — Poštene cene. — Najtočnejša postrežba.

IVAN KRŽE

Trst. — Piazza S. Giovanni št. 6. — Trst.

Trgovina s kuhinjsko posodo vsake vrste iz zemlje, porcelana, železa, kositarja in stekla, velik izbor pletenin in lesenega blaga. Lesene pipe iz najboljšega tisovega lesa z gobo ali tudi brez gobe.

Le ta teden

bode še na prodaj 500 centov živega apna, po 45 kr. kvintal v vasi Briščeki pri Opčinah.

Restaurant

SILBEREGG

Via Ghenga št. 9 A.

najugodnejša gostilna

PLZENSKO PIVO SILBEREGG

po 24 novč. liter.

Namizna vina in v buteljkah zajamčeno pristna

Izvrstna italijanska in nemška kuhinja. Kosila in večerje od 20. novč. više.

Pivo v buteljkah

iz zaloge

SILBEREGG (G. E. POHLY),

Via Zovenzoni št. 2.

Tam se nahajajo tudi najpristnejša vina: opollo, istrsko črno in belo.

Albert Brosch

Trst. — Via S. Antonio 5. — Trst.

Kožuhar in izdelovalec kap

Odlikovani na razstavi v Trstu 1882.

Velika zaloga kožuhovine in kap za civilne in vojaške osebe.

Izvršuje poprave v svo točnostjo in skrbjo ter shranjuje vse kožuhovine in obleke za zimo z jamstvom proti molem in ognju.

M. U. Dr. Ant. Záhorský

priporoča svojo pomoč na porodih, abortih in vseh ženskih boleznih, kakor: nerednosti v perijodi, krvavenje, beli tok, neredna lega maternice itd., kakor sploh v vseh slučajih bolezni.

Ordinuje ulica Carintia št. 8. od 9-11 in od 2-4.

Podpisana priporoča svojo novo ustanovljeno postavno koncesijonirano

posredovalnico za službe.

Posredovalnica se nahaja na Lipskem trgu (Piazza Lipsia) št. 4 in prevzema posredovanja na službe vseh vrst.

Priporoča se udana

Josipina Jančič.

Rinnione Adriatica di Sicurtà v Trstu

zavaruje

proti požarom, prevozu po suhem, rekah in morju, proti toči, na življenje v vsih kombinacijah.

Glavnica in rezerva društva dne 31. decembra 1892.:

Glavnica društva	gld. 4.000.000—
Premijna rezerva zavarovanja na življenje	13.326.346-98
Premijna rezerva zavarovanja proti ognju	1.632.248-22
Premijna rezerva zavarovanja blaga pri prevažanju	49.465-07
Rezerva na razpolaganje	500.000—
Rezerva zavarovanja proti premianju v kurzov, bilanca (A)	333.822-42
Rezerva zavarovanja proti premianju v kurzov, bilanca (B)	243.331-8
Rezerva specialnih dobičkov zavarovanja na življenje	500.000—
Občna rezerva dobičkov	1.187.164-86

Urad ravnateljstva:

Via Valdirivo št. 2, (v laštni hiši).